

Ціллю № 2 резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року», від 25 вересня 2015 року, оголошено – подолання голоду, розвиток сільського господарства. Україна, як і інші країни-члени ООН, взяла на себе зобов'язання досягти ЦСР до 2030 року [6]. Рік війни довів, що Україна продовжує орієнтуватися на Цілі сталого розвитку, тобто, знаходячись під шаленим воєнним тиском країни-терориста, запроваджує дії щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення того, щоб до 2030 року усі люди жили в мирі і достатку.

Список використаних джерел

1. Малі фермери – опора продовольчої безпеки під час війни, і їх необхідно підтримувати й після перемоги. URL:<https://ecoaction.org.ua/mali-fermery-opora.html>.

2. Вимушена міграція і війна в Україні (24 березня-10 червня 2022). URL:<https://cedos.org.ua/researches/vymushena-migracziya-i-vijna-v-ukrayini-24-bereznya-10-cherwnya-2022/>

3. Повернути втрачене. Чим Україні загрожує зменшення населення? URL:https://lb.ua/economics/2022/09/22/530166_povernuti_vtrachene_chim_ukraini.html

4. Війна не змусила бізнес відмовитись від принципів сталого розвитку, - дослідження ЕВА. URL:<https://eba.com.ua/vijna-ne-zmusyla-biznes-vidmovytys-vid-pryntsyviv-stalogo-rozvytku-doslidzhennya-eva/>

5. Зміна клімату залишається у топі загроз 2023 року, зокрема, через війну в Україні. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/01/2/252124/>

6. Що таке Цілі сталого розвитку? URL:<https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.

УДК 631:620.92

НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО: АСПЕКТ ВИРОБНИЦТВА ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР

ОЛЕНА БОРИСЯК, НАЗАР ПОКОЙОВИЙ

Західноукраїнський національний університет, Україна

Перехід до кліматичної нейтральності до 2050 року належить до стратегічної цілі Європейської Зеленої Угоди, до реалізації якої приєдналась Україна. Зокрема, серед способів досягнення цієї цілі виділяють збереження біорізноманіття, нульове забруднення, циркулярна економіка, стала і розумна мобільність, чиста енергія та «зелена» сільськогосподарська політика.

Умежах роботи Мережі рішень для сталого розвитку (the Sustainable Development Solutions Network) Організації Об'єднаних Націй підготовлено «Дорожню карту до 2050 року: взаємозв'язок біопалива між землею, водою та енергією»/«Roadmap to 2050: The Land-Water-Energy Nexus of Biofuels» [1], у якій запропоновано інноваційні підходи до впровадження технологій з виробництва біопалива на засадах кліматичної нейтральності. Зокрема,

розглядається аспект встановлення взаємозв'язку земельних, водних, енергетичних ресурсів, у тому числі перехід до вирощення багаторічних енергетичних культур, переробки морських водоростей.

«Сільське господарство безпосередньо генерує понад 10% європейських викидів парникових газів. У той же час, секвеструючи вуглець у ґрунтах, торфовищах та агролісівницьких системах, сільське господарство має значний потенціал для пом'якшення наслідків зміни клімату»[2, с. 90]. Відповідно до цього, ключовим завданням сталого розвитку сільського господарства на засадах кліматичної нейтральності є впровадження низьковуглецевих технологій у рослинництві. Зокрема, враховуючи обмеженість доступу до природних викопних енергетичних ресурсів, а також негативний їхній вплив на навколишнє середовище і необхідність декарбонізації енергетики [3-4] перспективним напрямом є виробництво енергетичних культур (павлонія, енергетична верба, міскантус, енергетична тополя та ін.). Перевагою виробництва таких рослин є те, що вони є як поглиначами вуглекислого газу, продуцентами кисню, так і сировиною для виробництва «зеленої» енергії, біопалива, органічних добрив та ін. Агробіоресурс може стати значно ефективнішим поглиначем вуглекислого газу та продуцентом кисню ніж ліс, тим самим нейтралізуючи негативний вплив на клімат.

Зокрема, технологія вирощування енергетичної верби та енергетичної тополі включає такі етапи як підготовку поля, закладання плантацій (рання весна або пізня осінь), догляд (перший рік), ріст (другий рік), ріст (третій рік), збір врожаю (листопад-лютий), догляд та підживлення після збору врожаю. Особливістю вирощування таких культур є те, що закладання плантацій здійснюється на землі з надмірним рівнем вологості, при цьому земля може бути не придатною або мало придатною для ведення сільського господарства. Для посадки беруть «саджанці довгі (для машинної посадки) і саджанці короткі (для ручної посадки, довжина 20см для верби та 25см для тополі, діаметр 0,7 – 2,8 см). Закладання плантацій верби відбувається ранньою весною та восени (листопад)» [5]. Важливе значення має організація ретельного догляду за рослинами у перший рік шляхом «високої приживлюваності, формування кореневої системи (ріст 1,5м за перший вегетаційний період), закриття вологи механічним способом, контролю бур'янів як хімічним так і механічним способом» [5].

Таким чином, перехід до низьковуглецевого сільського господарства розглядається як складова сталого розвитку, що передбачає інтеграцію кліматичної складової в управління аграрним природокористуванням. У цьому контексті, використання агробіоресурсу (зокрема, виробництво та переробка енергетичних культур) є способом переходу до кліматичної нейтральності як сільського господарства, так і енергетики за рахунок переробки енергетичних культур на біопаливо.

Список використаних джерел

1. Roadmap to 2050 : The Land-Water-Energy Nexus of Biofuels. URL: <https://roadmap2050.report>.
2. Звіт про міжнародні добровільні та обов'язкові вуглецеві ринки з особливим акцентом на механізми, які застосовуються у випадку низьковуглецевого сільського

господарства потенційні можливості для українських розробників. Міжнародний консультант Фортунато КОСТАНТИНО (Fortunato COSTANTINO). Офіс Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні в рамках проекту «Підтримка зеленого відновлення в Україні». 16 травня 2022 року. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-11/FINAL%20REPORT%20UNDP%20LH%20CARBON%20FARMING%20UKR.pdf>.

3. Борисяк О. Розбудова кліматичної політики на енергетичному ринку: передумови, виклики і переваги. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32, № 2. С. 22-32.

4. Борисяк О.В. Перехід до кліматично-нейтральних інновацій підприємств на енергетичному ринку. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 67. С. 92-97.

5. Гнап І. Презентація «Технологія вирощування та культивування біомаси». Практичний семінар «День енергетичного поля» 30 травня 2017 р.

УДК 338.2:502:631.1

ГЛОБАЛЬНІ КЛІМАТИЧНІ ЗМІНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВІТЧИЗНЯНЕ КОРМОВИРОБНИЦТВО

ІРИНА ВОРОНЕЦЬКА, НАТАЛІЯ ЮРЧУК

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, Україна

Значення кормовиробництва у подоланні першочергових і невідкладних проблем розвитку України на сучасному етапі не оцінене на належному рівні попри те, що галузь займає чільне місце у вирішенні низки питань соціального, продовольчого, екологічного характеру. Основним орієнтиром у формуванні ринкової платформи в галузі повинні бути реальні й потенційні потреби тваринництва у якісних, високопродуктивних, екологічно безпечних кормах як основних засобах виробництва тваринницької продукції. Через результати діяльності в тваринництві кормовиробництво опосередковано визначає стан продовольчої безпеки в Україні. Зв'язок галузі з рослинництвом демонструє низку соціальних та екологічних наслідків, які позитивно впливають на якість і рівень життя сільських територій.

Створення міцної кормової бази є нагальним завданням агробізнесу, який займається виробництвом тваринницької продукції, адже рівень продуктивності сільськогосподарських тварин залежить на 50-80% від їх годівлі.

Аналіз сучасного стану розвитку польового кормовиробництва в Україні за останні кілька років залишається незмінним і характеризується скороченням посівних площ кормових культур. За період 1990-2021 рр. площа під кормовими культурами зменшилася з 11,9 млн га до 1,5 млн га або на 87,%, за період 2000-2021 рр. на 78,2%. За останні 12 років значним чином зменшилася площа посіву трав: багаторічних на 2036,7 тис. га або на 71,2%, однорічних на 1489,3 тис. га або на 84,9%. Однак зросла частка посіву багаторічних трав в загальній площі посіву кормових культур на 12,9%, а однорічних трав зменшилася на 7,6%. В цілому частка кормових культур у загальній посівній площі зменшилась за період 2000-